

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра цивільного, господарського і фінансового права**

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«ПРИВАТНОПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАЦІЙ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітня програма / спеціалізація – «Право»
Статус дисципліни – вибіркова
Рік набору – 2019, 2020

Викладач – Гриценко Галина Григорівна,
доцент кафедри цивільного, господарського і фінансового права, кандидат юридичних наук

30 серпня 2019 р.

Полтава – 2019

Силабус навчальної дисципліни «Приватноправові проблеми діяльності корпорацій» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 11 с.

Розробники:

Гриценко Г.Г. – кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри цивільного, господарського і фінансового права
(протокол № 1 від 11.09.2019 р.)

Дата оновлення – 27 серпня 2020 року
(протокол № 1 засідання кафедри цивільного, господарського і фінансового права від
27.08.2020 року)

Завідувач кафедри _____ **І.Є.Криницький**

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Приватноправові проблеми діяльності корпорацій
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки, Профіль «Цивільна юстиція»
Викладач	Гриценко Галина Григорівна, к.ю.н., доцент кафедри цивільного, господарського і фінансового права права ПЮІ НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 0532 560148
E-mail	ggritsenko@gmail.com
Консультації	Понеділок 13-00 – 14-00, м.Полтава, Першотравневий проспект, 5, ауд. 504-б.
Онлайн консультації у Facebook:	https://www.facebook.com/galina.gritsenko.52

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається поняття та зміст основних категорій корпоративного права. Вивчаються організаційні форми комерційних корпоративних організацій. Розглядаються тенденції розвитку світового та вітчизняного механізму правового регулювання створення та діяльності комерційних корпоративних організацій, порядок їх припинення; статутний капітал комерційних корпоративних організацій; порядок переходу прав на акції і частки; механізми корпоративного управління та корпоративний контроль в комерційних корпоративних організаціях; захист прав і законних інтересів учасників корпоративних правовідносин; корпоративні форми підприємницької діяльності в зарубіжних країнах. Студенти знайомляться із основними нормативно-правовими актами у галузі діяльності корпорацій, вчать застосовувати норми вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актів на практиці, а також знайомляться із правозастосовною практикою їх реалізації

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Приватноправові проблеми діяльності корпорацій» – набуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі діяльності корпорацій, що передбачає проведення різноманітних досліджень та/або здійснення інновацій й характеризується невизначеністю умов і вимог.

Завдання:

– формування у студентів спеціалізованих концептуальних знань у галузі комерційних корпоративних організацій, що включають сучасні наукові здобутки у цій галузі права, котрі є основою для оригінального мислення та проведення досліджень у вказаній сфері;

– набуття студентами спеціалізованих умінь/навичок розв'язання проблем, котрі виникають у процесі створення, діяльності, припинення комерційних корпоративних організацій, майнових відносин учасників таких комерційних корпоративних організацій між собою та із юридичною особою, застосування механізмів корпоративного управління та корпоративного контролю в комерційних корпоративних організаціях; захисту прав і законних інтересів учасників корпоративних правовідносин;

– здатність інтегрувати знання, набуті у процесі вивчення цієї та навчальних дисциплін «Цивільне право України», «Господарське право України», «Цивільний процес», «Господарський процес» й розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних контекстах;

– здатність розв’язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, зокрема щодо: застосування набутих теоретичних знань та сформованих практичних навичок щодо створення, діяльності, припинення комерційних корпоративних організацій, формування статутного капіталу комерційних корпоративних організацій, механізмів корпоративного управління та корпоративного контролю в комерційних корпоративних організаціях; захисту прав і законних інтересів учасників корпоративних правовідносин;

– формування у студентів знань та умінь, необхідних їм для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою генерування нових знань у галузі діяльності комерційних корпоративних організацій.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв’язки

Пререквізити: «Цивільне право України», «Господарське право», «Цивільний процес», «Господарський процес».

Кореквізити: «Актуальні проблеми цивільного права», «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності».

Постреквізити: «Інвестиційне право», «Банківське право», «Судовий розгляд окремих категорій цивільних справ».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

- втілення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права у галузі діяльності комерційних корпоративних організацій;
- взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з вітчизняним нормативним регулюванням корпоративних форм підприємницької діяльності в зарубіжних країнах;
- розуміння методології тлумачення основних норм, що регулюють діяльність окремих організаційних форм комерційних корпоративних організацій;
- здатність реалізовувати норми корпоративного права;
- порівняльно-правовий аналіз регулювання механізмів корпоративного управління та корпоративного контролю в комерційних корпоративних організаціях;
- поглиблені знання практики реалізації інститутів захисту прав і законних інтересів учасників корпоративних правовідносин;
- обґрунтовану правову позицію на різних стадіях правозастосування норм, що регулюють комерційні корпоративні організації, як зі сторони учасників таких організацій, так і з боку самих юридичних осіб та державного регулювання їх діяльності;
- продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових та індивідуальних актів, обґрунтовування суспільної обумовленості їх прийняття, прогнозування результатів їх впливу на відносин, що виникають у сфері діяльності комерційних корпоративних організацій;
- здатність самостійно готувати проекти правозастосовних актів у різних сферах корпоративного управління;
- базові навички з виконання функцій учасників окремих організаційних форм комерційних корпоративних організацій між собою та із юридичною особою у процесі створення, діяльності та припинення корпорацій.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
01.03.21 - 05.03.21	1. «Загальні положення корпоративного права»	1. «Загальні положення корпоративного права» <i>Основна література:</i> 3; 4; 8	Співвідношення корпоративного і акціонерного права, господарського права, цивільного права; Види джерел корпоративного права; Зміна пріоритетів в регулюванні корпоративних відносин за період з 1991 р. до 2008 р. (до набуття чинності Законом «Про акціонерні товариства»); Зміною пріоритетів в регулюванні корпоративних відносин за період з 2008 р. до 2019 р. (до набуття чинності Законом «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»)
09.03.21 - 12.03.21	2. «Організаційні форми комерційних корпоративних організацій та їх загальна характеристика»	2. «Організаційні форми комерційних корпоративних організацій та їх загальна характеристика» <i>Основна література:</i> 6, 7; 8.	Поняття та система корпоративних підприємств за чинним законодавством України; Поняття та система господарських товариств України;; Відмінності в правовому статусі акціонерів, учасників ТОВ і ТДВ, ПТ, КТ, кооперативу, господарського об'єднання; Загальна характеристика кооперативів; Поняття та види об'єднань підприємств
15.03.21 - 19.03.21	3.« Створення та припинення комерційних корпоративних організацій»	3.« Створення та припинення комерційних корпоративних організацій» <i>Основна література:</i> 1; 2; 3; 8.	Порядок створення юридичної особи корпоративного типу шляхом заснування.; Співвідношення понять «засновник товариства», «учасник товариства» та «акціонер»; Установчі документи різних видів комерційних корпоративних організацій; Створення юридичних осіб корпоративного типу шляхом поділу, виділу, злиття, приєднання,

			перетворення; Форми реорганізації корпорацій, їх поєднання і участь в реорганізації юридичних осіб різних видів; Підстави та порядок для анулювання реорганізації корпорацій
22.03.21 - 26.03.21	4. «Статутний капітал комерційних корпоративних організацій. Перехід прав на акції і частки»	4. «Статутний капітал комерційних корпоративних організацій. Перехід прав на акції і частки» <i>Основна література:</i> 1; 2; 6; 8	Правовий режим та джерела формування майна корпоративних підприємств; Склад майна корпоративних підприємств. Вимоги до капіталу, фондів та резервів корпоративних підприємств; Умови та порядок зменшення та збільшення статутного капіталу господарських товариств; Майнові наслідки виходу учасника з товариства; Майнові наслідки продажу акцій; Майнові наслідки відступлення частки в статутному капіталі товариства; Майнові наслідки виключення учасника з товариства; Майнові наслідки смерті (ліквідації) учасника.
29.03.21 - 02.04.21	5. «Механізми корпоративного управління та корпоративний контроль в комерційних корпоративних організаціях»	5. «Механізми корпоративного управління та корпоративний контроль в комерційних корпоративних організаціях» <i>Основна література:</i> 5; 1; 2; 8.	Загальна характеристика принципів корпоративного управління. Формування та компетенція органів господарських товариств; Порядок скликання, проведення загальних зборів акціонерів та учасників; Відмінності в правовому регулюванні органів управління господарськими товариствами; Структурно-відокремлені підрозділи господарського товариства; Механізми корпоративного управління в об'єднаннях юридичних осіб; Загальна характеристика наглядової (спостережної) ради; Доцільність створення ревізійної комісії в

			господарських товариствах та доцільність залучення аудиторів для перевірки фінансово-господарської діяльності
05.04.21 - 09.04.21	6. «Корпоративні права держави »	6. «Корпоративні права держави » <i>Основна література:</i> 6; 7; 8.	Суб'єкти управління корпоративними правами держави, їх повноваження; Реєстр державних корпоративних прав; Здійснення контролю за ефективністю роботи господарської організації у частині реалізації належних державі корпоративних прав; Виникнення та припинення корпоративних прав держави; Обмеження щодо розпорядження корпоративними правами держави
12.04.21 - 16.04.21	7. «Захист прав і законних інтересів учасників корпоративних правовідносин»	7. «Захист прав і законних інтересів учасників корпоративних правовідносин» <i>Основна література:</i> 1; 2; 5; 6.	Оскарження учасниками корпорацій рішень їх органів; Похідні (непрямі) позови в корпоративному праві; Захист прав власника акцій від необґрунтованого списання з рахунку і переходу права на частку поза волею учасника; Відповідальність державних органів за порушення корпоративних норм; Відповідальність посадових осіб органів управління господарських товариств за порушення корпоративних норм; Штрафні санкції, які застосовуються до посадових осіб державних органів за порушення корпоративних норм;
19.04.21 - 23.04.21	8. «Корпоративні форми підприємницької діяльності в зарубіжних країнах»	8. «Корпоративні форми підприємницької діяльності в зарубіжних країнах» <i>Основна література:</i> 1; 3; 5	Види корпорацій у континентальній та англосаксонській системах права; Основи функціонування системи реєстрації товариств за правом Європейського Союзу; Особливості правового становища змішаних видів торгових

			товариств у континентальній системі права
--	--	--	---

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;
3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляд судової практики;
5. есе за вузькоспеціальною проблематикою;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, у т.ч. іноземної;
7. підготовки до практичних занять та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у «Методичних рекомендаціях до самостійної та індивідуальної роботи студентів із навчальної дисципліни «Приватноправові проблеми діяльності корпорацій» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» / уклад. Г.Г.Гриценко. Полтава : ПЮІ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 6 с.

Інформаційне забезпечення курсу

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 28.08.2020).
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/> (дата звернення: 28.08.2020).
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. ст.56 Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/> (дата звернення: 28.08.2020).
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 28.08.2020)..
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40-41, 42. ст.492 Дата оновлення: 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/> (дата звернення: 28.08.2020).
6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. № 514-VI // Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50-51. Ст. 384. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17/> (дата звернення: 28.08.2020).
7. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49. Ст. 682. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення: 28.08.2020).
8. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15.05.2003 р. № 755-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №31-32. Ст. 263. Дата оновлення: 16.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення: 28.08.2020).
9. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 р. № 5080-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 29. Ст. 337. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17> (дата звернення: 28.08.2020).
10. Закон України «Про кооперацію» від 10.07.2003 р. №1087-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. №5. Ст. 35. Дата оновлення: 15.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15> (дата звернення: 28.08.2020).

11. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 13. ст.69. Дата оновлення: 16.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19> (дата звернення: 28.08.2020)..

12. Закон України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 р. № 185-V Відомості Верховної Ради. України. 2006. № 46. Ст.456. Дата оновлення: 22.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16> (дата звернення: 28.08.2020).

13. Закон України «Про холдингові компанії в Україні» від 15.03.2006 р. № 3528-IV. Відомості Верховної Ради. України. 2006. № 34. Ст.291. Дата оновлення: 01.01.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15> (дата звернення: 28.08.2020).

14. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480-IV. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 31. Ст. 268. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 28.08.2020).

Основна література

1. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» : наук.-практ. комент. / Ю. Ю. Попов. - Київ : К.І.С., 2019. — 392 с.

2. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» / О.М. Вінник. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 311 с.

3. Корпоративне право у схемах : навчальний посібник / А. В. Смітюх. – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 322 с

4. Корпоративне право України : підручник / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кибенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця, д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України. - К. : Юрінком Інтер, 2010. - 384 с.

5. Корпоративне управління : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2007. – 500 с.

6. Кравчук В.М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. – К.: Істина, 2005. – 720 с.

7. Корпоративное право : учеб. пособие / под ред.: У. Хелльманна, И. В. Венедиктовой. – Хмельницький : Хмельниц. ун-т управ. та права, 2015. – 252 с.

8. Корпоративне право України : підручник / за ред. В. В. Луця. – Київ : Юрінком Інтер, 2010. – 384 с.

9. Лукач І. В. Теоретичні проблеми правового регулювання корпоративних відносин в Україні : монографія / І. В. Лукач ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Ліра-К, 2015. – 432 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної

інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити із аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Приватноправові проблеми діяльності корпорацій» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. За підсумками практичних занять студент може отримати від 0 до 28 балів;

– протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *лекційних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування. За підсумками поточного контролю на лекціях студенти можуть отримати від 0 до 4 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 20 балів.

Питання для підготовки до іспиту розміщено в АСУ у «Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Приватноправові проблеми діяльності корпорацій» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» / уклад. Г.Г.Гриценко. Полтава : ПЮІ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 6 с.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Лекційні заняття	Практичні заняття (поточний контроль)		Самостійна робота	Іспит (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка знань
	Модуль № 1	Модуль № 2			
max 4	max 14	max 14	max 8	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
А	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
В	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89

C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34